

ДА СЕ ЗНА!

„Многи могу да кажу оно што нису,
само Срби не могу да кажу оно што јесу”

Јован Деретић

Наша преци су имали обичај да се за сваки важан догађај запише „Да се зна“. То је уствари био завет да се такви догађаји и њихови учесници морају запамтити и пренети у народно искуствено сазнање и наук у актуелним али и будућим временима. Ово је потпуно у складу са категоричним ставом Владимира Путина када је пре непуне две године пред Думом рекао да је историјско памћење највећи ресурс руског народа. И за српски народ важи исто правило, мада се стиче утисак да се самозаборавља национална историја и њене поуке. Међутим, како видимо а ваља да знамо, да је такво правило одавно нама дато кроз споменити и обавезни запис наших предака „Да се зна.“

Др Јован Деретрић лепо каже: „Многи могу да кажу оно што нису, само Срби не могу да кажу оно што јесу.“ Док ми ћутимо и прећуткујемо, историју нашу пишу нам најамници за туђе интересе и циљеве. Управо и због таквог стања неопходно је подсетити бар на неке чињенице које су истините па морају да се знају.

Како се ових дана слави, обележава и честита Нова Година, ево неких података везаних за време и његово мерење.

Наши преци су мерили време 5508 година пре Христа, односно хришћанске ере. То потврђују сви наши средњовековни списи. Из обиља тих доказа ево неколико примера.

На *Карејском титиху* Свети Сава је написао: „Овога ради писав и потписах ово моје рукописаније у лето 6707.“ (5508+1199 = 6707) Он је 1200. године записао: „У лето 6708, месеца фебруара у 13 дан к вечном преложи се блаженству наш отац Симеон, заветом оставив манастир овај на мени.“ (5508 + 1200 = 6708)

Краљ Милутин на Грачаничкој повељи пише: „... Писа се у лето 6830, индикта 17.“ (5508 + 1322 = 6830).

Краљ Стефан Дечански после победе код Велбужда 1330. године је записао: „...Цара Михајла убих у тој бици, опрах увреду што ми је нанео; друге цареве победих и разбих, и узех им све њихово, на месту које се зове Велбужд, године 6838, индикта 8.“ (5508 + 1330 = 6838)

Цар Душан је записао у свом Законику 1346. године следеће: „И Богом дарованим венцем царским венчан бих на царство у лето 6854, месеца априла 14. дан, у велики, радосни и многосветли празник Васкрсење.“ ($5508 + 1346 = 6854$). Деспот Стефан Лазаревић не пише да се Косовски бој догодио 1389. године, већ да се „случио 6897. лета“. ($5508 + 1389 = 6897$). А да се то време није заборавило у потпуности, онда је неопходно навести следећи пример. У оснивачкој повељи цркве Светог Марка у Београду, Његова Светост патријарх српски Варнава је написао:

„У име Оца и Сина и Светог Духа освети се основни камен овом Божјем храму посвећеном Светом Апостолу и Евангелисти Марку у Престоници Југославије, Краљевом Граду Београду, поред старе цркве Светог Марка, на дан Храмове славе, лета 7439 месеца априла у 23 дану а од Ваплођења Господњег 1931., за време срећне владавине Његовог Величанства Краља Југославије Александра Првог Карађорђевића и Поглавара Српске Православне Цркве, Његове Светости патријарха Варнаве, који изврши овај чин освећења“. Та је повеља је завијена и повезана, па стављена у флашу са уљем и запечаћена у њој постављена у темељ ове цркве на Ташмајдану. И у овој повељи се јасно види да је $5508 + 1931 = 7439$, односно да су наши преци мерили време 5508 година пре Христа.

По једној верзији наших предака Нова година је почињала 21. септембра (на јесењу равнодневицу), а по другој 21. децембра (на краткодневицу). Ова друга се везује за период матријархата. Нова година је почињала на онај дан када видни део дана почиње да расте. Тај први дан у години се звао „Дан сребрне желе“. Интересантно је напоменути да је ондашња година дељена на 13 месеци који су имали имена по биљкама карактеристичним за дотични период године. Са друге стране, кад је у питању почетак године и број од 13 месеци у години, треба истаћи да се то поклапа са календаром Маја. И тада се знало да година има 365 дана и да је свака четврта преступна, односно да има 366 дана.

Све у свему, поред ове 2015. године и све жеље које упућујемо драгим особама, ако додамо још споменутих 5508 година, ваља ето онима који поштују тај дух предања, бар подсетити, па зашто и не честитати и ово наше предачко 7523. Лето. (Тада се годишњи циклус називао лето, што можемо чути од наших старих или препознати и у неким народним песмама.)

Напомене да се знају:

Уколико би поредили мерење времена са Јеврејима, онда смо пре њих почели мерити време 1748 година. Они почели мерити време 3760 година пре Христа. ($1748 + 3760 = 5508$).

Најстарија и најдужа српска престоница је био Скадар и то 625 година, од 492. до 1117. године. Ако обратимо пажњу да је $5508 + 492$ тачно 6000, онда се може основано тврдити да је прва наша престоница

Скадар основана управо на прославу 6000. годишњице мерења времена по ондашњем, предачком календару.

Српски симбол (знак) за време је настао кад је и почело да се оно мери. Исписивало се једном косом линијом која је попреко (под правим углом) на свакој трећини пресечена са две краће дужи. Овај симбол је стављан испред сваке ознаке за дотичну годину, односно лето. Тај симбол за време се и данас јасно види на обелиску којим је обележено место где је преминуо деспот Стефан Лазаревић (Црквине код Младеновца).

Иначе, наши преци су овим знаком дали две основне карактеристике времена: прва, да је време неповратно; и друга, да је време пролазно те да има прошлост, садашњост и будућност.

Српски календар са овим знаком за време био је у употреби све до 19. века као званични календар Српске православне цркве коју је успоставио Свети Сава.

(Лета Господњег 2015/7523)

Раде С. Н. РАЈИЋ

И да:

- призовемо у сећање откуцавање часовника у манастиру Хиландару, према сведочењу самога Светога Саве, у *Хиландарском типичу*, који је завршио 1198/99;

И да се:

- подсетимо на још једну *annus mirabilis* за Србе али и све оне којима је до истине стало, на 1404. годину када је први јавни сат у Москви изградио и поставио Лазар Србин Светогорац (фото у наслову);

- Руђера Бошковића (1711-1787), релативисте (великог претходника и претече Алберта Анштајна) и Руђерове чаробне године 1758. када је публиковао *Theoria philosophie naturalis redakta ad Unicam legem virium in natura existentium*;

- на 1923. годину, када је др Милутин Миланковић, тада већ прослављени астроном и светски ауторитет за климатологију и календар, у Цариграду представио до сада најсавршенији календар;

- заинтересујемо јавност за нова открића ентузијаста; инжењер прецизне механике Желимир Стефановић, у Румунији, у српском манастиру Светог Ђорђа (ктитори Бранковићи, 1485.) јужно од Темишвара, први је приметио и публиковао јединствени бројчаник на звонику, са словним ознакама за бројеве, што је (засада) једини пример те врсте у словенском свету;

„Хвала теби што са Истока хиташ и гониш слутњу и мук; и доста знам, где спиш и какве су ти кочије златне и где ти треба подићи храм; ал' само једно ме мучи - како петлови знају (увек) када је два сата по поноћи?“

(извадак)

Душан Миловановић
(САЧУВАНО ВРЕМЕ, МПУ, Београд, 2005)

